පටිච්චසමුප්පාදය: සැබෑව වෙත යන ගමන

NotebookLM

දෘෂ්ටිකෝණ දෙකක්

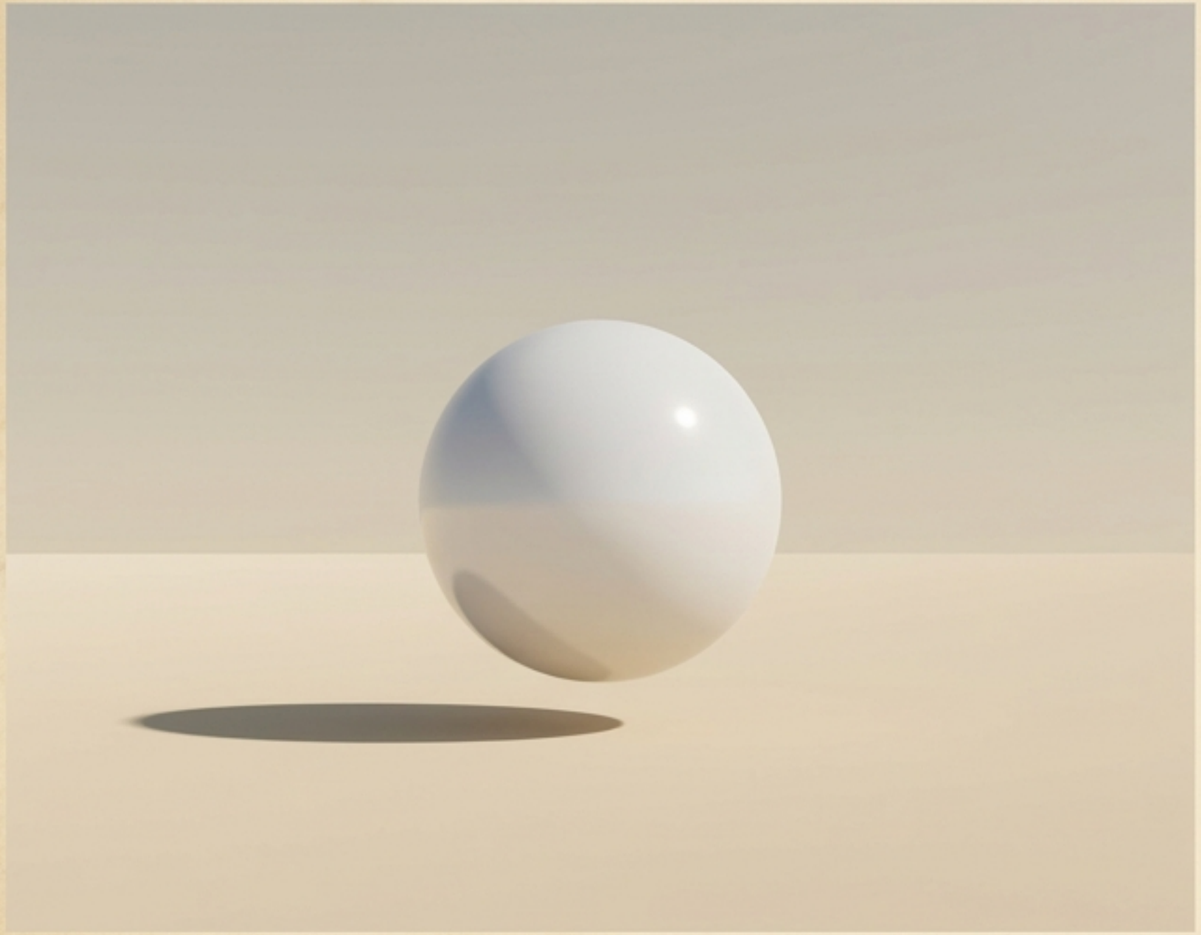

මට වැටහෙන හැටියට මෙය ඉතා සරලයි.

- ආනන්ද හිමි.

ආනන්ද, එසේ නොකියන්න. මේ
පටිච්චසමුප්පාදය ගැඹුරුයි, ගැඹුරු අර්ථ ඇත.

- බුදුරජාණන් වහන්සේ.

NotebookLM

ප්‍රතිරූපකයේ අන්තරාය: වැටහුණා යැයි රැවටීම

- ධර්මය ඇසූ පමණින් තේරුම් ගත හැකි යැයි සිතීම 'ධර්ම ප්‍රතිරූපකයකි'. එය අපගේ පවතින මානසික රාමුවට ගැලපෙන නමුත් සැබෑ විමුක්තියට මඟ පාදන්නේ නැත.
- "ඇසූ පමණින් තේරෙනවා නම්, අපට හමුවී ඇත්තේ ගැඹුර නොවේ. ගැඹුරු දේ තේරෙන්නේ තමා තුළ දියුණුවක් සමඟය."
- මෙම මතුපිට අවබෝධය සක්කාය දිට්ඨිය (self-view) ශක්තිමත් කරයි, දුර්වල නොකරයි.

NotebookLM

වචන නැමැති සිරගෙය

- පැහැදිලි කිරීම: "අප 'පද ව්‍යංජන බෙදීම' තුළ සිර වෙමු. ව්‍යාකරණ සහ පද විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් සත්‍යය අවබෝධ වූවා යැයි සිතුවද, එය හුදෙක් බුද්ධිමය
- මූලික අදහස: "අපි කැමතියි මේ ධර්මය පදවලින් බෙදලා, ව්‍යාකරණයක් විස්තරයක් කරලා තේරුම් **ගත්තා** කියලා හිතාගන්න. නමුත් එතන අර්ථය ධර්මය වැහිලා ගිහිල්ලා."

NotebookLM

සැබෑ මඟ පෙන්වන්නා: ආධ්‍යාත්මික විමසීම

ප්‍රධාන පිළිවෙත්

1. යෝනිසෝ **මනසිකාරය**: නුවණින් යුතුව මෙනෙහි කිරීම.
2. **පටිපුච්ඡාවිනීතා**: නැවත නැවත ප්‍රශ්න කිරීමෙන් හික්මීම.

ප්‍රධාන උපුටා ගැනීම

"මාර්ගය හමුවන්නේ ‘මම දන්නා දේ හරි’ යැයි **සිතීමෙන්** නොව, ‘මම වැරදියි’ කියා **වැටහීමෙනි**. තමන් වැරදි බව හම්බවීමයි විචක්ෂණය කියන්නේ."

NotebookLM

ආර්ය න්‍යාය: හේතුඵල දහමේ මූලධර්මය

මූලධර්මය: ‘ඉමස්මිං සති ඉදං හෝති. (මෙය ඇති කල්හි කෝ වේ.) ඉමස්ස උප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති. (මෙහි ඉපදීමෙන් කෝ උපදී.)’

පැහැදිලි කිරීම: ‘මෙය A → B → C වැනි රේඛීය ලැයිස්තුවක් නොවේ. එය ගතික, සැමවිටම පවතින හේතුඵල ජාලයකි. එක දෙයක් තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ කිරීම පටිච්චසමුප්පාදය දැකීම නොවේ; එය පටිච්චසමුප්පාදයෙන් හටගත් දෙයක් දැකීම පමණි.’

NotebookLM

මාර්ගය නිවැරදි කිරීම (1): වේදනාවේ සැබෑ ස්වභාවය

පොදු වැරදි වැටහීම: ‘වේදනාව යනු සැප, දුක්, හෝ අදුක්ඛමසුඛ ලෙස ගැනීම.’

දේශනාවට අනුව නිවැරදි අර්ථය:
‘පටිච්චසමුප්පාද විග්‍රහයේදී, වේදනාව යනු ස්පර්ශයෙන් හටගන්නා දෙයයි.
උදාහරණයක් ලෙස, **චක්ඛු සම්ඵස්සජ වේදනා** (ඇසේ ස්පර්ශයෙන් හටගත් වේදනාව).’

මන්ද?: ‘සැප/දුක යනු පුද්ගල සංඥාවක් හා බැඳී පවතී. පටිච්චසමුප්පාදය පෙන්වන්නේ පුද්ගලයෙකුගෙන් තොරව සිදුවන අනාත්ම ක්‍රියාවලියයි. එම නිසා, පුද්ගල මිනුමක් වන සැප /දුක මෙහි යෙදීම විග්‍රහය වරදවා ගැනීමකි.’

NotebookLM

මාර්ගය නිවැරදි කිරීම (2): තණ්හාවේ නිවැරදි අර්ථ දැක්වීම

පොදු වැරදි වැටහීම

චතුරාර්ය සත්‍යයේ එන **කාම තණ්හා**, **භව තණ්හා**, **විභව තණ්හා** මෙතැනට ආදේශ කිරීම.

දේශනාවට අනුව නිවැරදි අර්ථය

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දී තිබෙන්නේ **රූප තණ්හා**, **සද්ද තණ්හා**, **ගන්ධ තණ්හා**... වශයෙනි. එය ඉන්ද්‍රියන් හරහා අරමුණු කෙරෙහි ඇතිවන තෘෂ්ණාවයි.

හේතුව

කාම/භව/විභව තණ්හා යනු දුක්ඛ සමුදයයි. පටිච්චසමුප්පාදයේදී වේදනාව හේතුවී තණ්හාව හටගනී. නමුත් ආර්ය සත්‍යයේදී, කාම/භව/විභව තණ්හාව හේතුවී සැප/දුක් වේදනා හටගනී. එම ක්‍රියාවලි දෙක පටලවා ගැනීම සූප්‍රය වරදවා ගැනීමකි.

NotebookLM

'මම' යන සංඥාව දියවී යාම

අවබෝධය: "ක්‍රියාවලිය නිවැරදිව දකින විට, 'කරන්නා' හෝ 'විඳින්නා' අතුරුදහන් න් වේ. 'මම' යනු ස්ථිර පුද්ගලයෙකු නොව, මෙම හේතුඵල ක්‍රියාවලියෙන් පැනයන් පැනනගින තාවකාලික ප්‍රතිඵලයක් බව වැටහේ."

ප්‍රතිඵලය: "මෙම දැක්මෙන් **සක්කාය දිට්ඨිය** බිඳ වැටේ. එයින් උපදින්නේ ශෝකයක් නොව, ගැඹුරු ප්‍රමෝදයක් (pāmojja), ශාන්තියක් සහ නිරවුල් බවකි."

NotebookLM

මාතෘකාව: "මාර්ගය යනු ගමනාන්තයයි"

- **ප්‍රධාන අදහස:** "පටිච්චසමුප්පාදය යනු ඉගෙන ගත යුතු සිද්ධාන්තයක් නොව, **සම්මා දිට්ඨිය** නම් වූ ගමන් කළ යුතු **මාර්ගයයි** (māgga)."
- **වැදගත් පැහැදිලි කිරීමක්:** **'දිට්ඨේ දිට්ඨමත්තං'** ("දුටු දෙයෙහි දුටු පමණක් වීම") වැනි පිළිවෙත්, මෙම දර්ශනයට පියවරක් නොව, මෙම දර්ශනයේ ප්‍රතිඵලයයි. එය මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව පුරුදු කිරීමයි.

NotebookLM

ධර්මය දකින්නා බුදුන් දකියි

"යෝ පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති, සෝ ධම්මං පස්සති."
(යමෙක් පටිච්චසමුප්පාදය දකීද, ඔහු ධර්මය දකියි.)

යමෙක් ධර්මය දකීද, ඔහු බුදුන් දකියි. මෙම ගමන අවසන් වන්නේ අවබෝධය නැමැති නිරපේක්ෂ සරණ වෙත ළඟා වීමෙනි.

NotebookLM

ගමනේ ප්‍රධාන පාඩම්

- **සාරාංශ කරුණු:**
- **ගැඹුර මීස සරල බව නොවේ:** මතුපිටින් තේරුම් යන දේ බොහෝ විට ප්‍රතිරූපකයකි.
- **විශ්ලේෂණය වෙනුවට විමසීම:** සැබෑ මග පෙන්වන්නේ 'මම වැරදියි' යන්න දැකීමට ඇති වෛර්යයයි.
- **පුද්ගලයා නොව ක්‍රියාවලිය:** 'මම' යනු හේතුඵල දහමෙන් පැනනගින ප්‍රතිඵලයකි.
- **නිවැරදි සූත්‍රය, නිවැරදි අර්ථය:** පොදු වැටහීම් (උදා: වේදනා සහ තණ්හා) සූත්‍රයට අනුවම නිවැරදි කරගත යුතුය.
- **දැක්ම යනු මාර්ගයයි:** පටිච්චසමුප්පාදය අවබෝධ කරගැනීමම **විමුක්ති මාර්ගයයි.**

NotebookLM